

Fidoyilik –
Vatanga xizmat demak!

2024-yil 27-iyun, payshanba,

75 (23.952)-son

Zarafshon

1913-yil aprel oyidan chiqqa boshlagan

www.zarnews.uz [@zarnews_uz](https://www.facebook.com/zarnews.uz) [@zarnews_uz](https://twitter.com/zarnews_uz)

MATBUOT VA OMMAMVIY AXBOROT VOSITALARI XODIMLARIGA

Qadri do'stlar!

Avalambor, o'z iste'dodi va mahorati, fidokorona mehnati bilan el-yurtimizga sidqidildan xizmat qilib kelayotgan siz, milliy jurnalistikamiz jonkuyularini, soha rivojiga munosib hissa qo'shgan muhtaram faxiliyalmizni 27-iyun – Matbuot va ommamviy axborot vositalari xodimlari kuni bilan chin qalbimdan samimi muborakbos etib, barchangizga yuksak hurmatim va egzu tilaklarimni izhor etaman.

Ma'lumki, axborot sohasini erkinlashtirish va rivojlantirish Yangi O'zbekistonni barpo etish jarayonda bish uchun doimo ustuvor vazifa bo'lib kelmoqda. Mamlakatimizning yangilan-gan Konstitutsiyasida ommamviy axborot vositalarining erkin faoliyat yuritishini ta'minlash bo'yicha muhim qoida va tamoyillar mustahkmalab qo'yilgani, sohaga doir huquqiy asoslar takomillashtirib borilayotgani bu fikrni yaqqol tasdiqlaydi.

Ayniqsa, keyingi yillarda yurtimizda so'z erkinligi va fikrlar xilma-xilligiga erishish yo'lda keng imkoniyatlar ochilayotgani media vositalari vakillarining ijtimoiy-siyosiy jarayonlardagi ishtiroti, o'rni va nufuzini yana-da kuchaytirmoqda.

Bugungi kunda jamiyatimizda ochiqlik va oshkorali kni rivojlantirish, davlat idoralari va ularning mansabdon shaxslari faoliyati ustidan jamoatchilik nazoratini o'rnatisht, fuqarolarni tarqatish qonun murojaatlarini o'rganish va hal qilish borasida sizlarning o'rningiz va ta'sirningiz tobora ortib borayotganini bar-chamiz yaxshi bilamiz va yuksak qadrlaymiz.

Shu o'rinda gazeta va jurnalimiz, tele va radio kanallar, ijtimoiy tarmoqlarda turli mavzulardagi dolzarb chiqishlar, muammoli masalalar yuzasidan mutaxassis va ekspertlar ishtirotidagi ko'rsatuv va eshitirishlar, tahliyli sharhlar, babs-munozalar sezilarli ravishda ko'payganini ta'kidlash lozim.

Xususan, qurilish, ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish, yo'l harakati xavfsizligini ta'minlashdagi kamchiliklar, ijtimoiy va iqtisodiy sohalarda-gi muammolar bo'yicha berib borilayotgan tanqidiy va taholib materiallar joylarda mudrab o'tirgan ayrim rahbar va mutasaddilarni uydadan uyg'otib, yangicha ishlab, odamlarning tashvishi bilan yashashga majbur qilmoqda.

Muxtasar aytganda, kuyunchak va oljanob jurnalistlarimiz, faol blogerlarimiz o'zlarining qat'iy pozitsiyasi, haqqoniy so'zi bilan hayotimizdagi o'tkir muammolarni hal etish, islohotlarimizning samarasini oshirish, yurtdoshlarimizning fikrini, dunoqcarashini yuksaltirishga munosib hissa qo'shmoqdalar.

Hech shubhasiz, bularning barchasi milliy media vositalarimiz "to'rtinch hokimiyat" darasiga yaqinlashib borayotgani dan dalolat beradi. Shu bilan

birga, bunday yuksak marraga yetish oson emasligi, bu yo'lda to'siq va qiyinchiliklar bo'lishi tabiyidir.

Lekin, qanchalik qiyin bo'imasin, bu boradagi ishlarmizni qat'iyat bilan davom ettiramiz.

Muhtaram do'stlar!

Bugungi kunda matbuot ishi, jurnalistlar faoliyati na-faqat "to'rtinch hokimiyat", balki mudofaa, xavfsizlik kabi hal qiluvchi sohaga aylanib bormoqda.

Bu esa mazkur yo'nalishda aynan sizlardek jasur va dovyurak, Vatanni chin dildan sevadigan, o'z kasbiga sodiq va fidoyi insonlar tobora ko'proq bo'lishini taqozo etmoqda.

Ana shu talabdan kelib chiqqan holda, ko'p qirrali professional bilim va malaka-ga, yuksak ma'naviy-intellektual fazilatlarga ega bo'lgan zamonaliv jurnalist kadrler tayorlash bundan buyon ham ustuvor vazifamiz bo'lib qoladi.

Shu bilan birga, axborot maydonini sifatli va raqobat-dosh milliy kontent bilan to'ldirish masalasi har qachongidan ham dolzarb bo'lib borayotgani barchamiz uchun ayon haqiqatdir.

Shu bois, dunnyoda yuz berayotgan voqe'a-hodisalarini milliy manfaatlarimizni hisobga olgan holda, tezkor va chuqur tahlillar asosida yoritib borish o'ta muhim, deb o'yayman.

Shuningdek, bugungi kunda yolg'on va assosiz ma'lumotlarini tarqatish orqali odamlarni al-dash, to'g'ri yo'ldan chalg'itish holatlari ko'payib borayotgani aholining media savodxonligini oshirishni oldimizga kechiktirib bo'lmaydigan vazifa qilib qo'ymodqa. Axborot maydonida yuzaga kelayotgan bahsli tortishuv va muammolar faqat va faqat qonun doirasida, huquqiy me'yorlar negizida hal etilishi shart.

Siz, hurmatli media tarmoqlari vakillari ana shunday masalalarni hal etishda faol ishtirot etasiz, deb ishonaman.

Albatta, sohada xizmat qilayotgan barcha yurt-doshlarimizning qonuniy manfaatlarini ta'minlash, ularning mashaqqatli mehnati rag'batlanirish masalalari bundan buyon ham e'tiborimiz markazida bo'ladi.

Ushbu quvonchli ayyomda sizlarni outlug' kasb bayraminingiz bilan yana bir bor tabriklab, barchangizga sihat-salomatlilik, sharafli faoliyatizingiza yangi yutuq va omadlar, xonardonlarinzinga tinchlik va fayzu baraka tilayman.

Fursatdan foydalaniib, bundagi bayram munosabati bilan yuksak davlat mukofotlari bilan taqdirlangan ommaviy axborot vositalari xodimlarini chin dildan qutlayman.

Izlanish va ilhom zavqi, yangi ijodiy yutuqlar sizlarga hamisha yor bo'lsin, azizlar!

Shavkat MIRZIYOYEV,
O'zbekiston Respublikasi
Prezidenti

DUNYO YOSHLARI SAMARQANDDA UCHRASHDI

Avval xabar qilganimizdek, Prezident Shavkat Mirziyoyev tashabbusi bilan 26-30-iyun kunlari O'zbekistonda birinchi marotaba "Butunjahon yoshlari festivali" o'tkazilishi rejelashtirilgan edi.

Kecha mazkur nufuzli tadbirdirning ochilish marosimi Samarqanddagagi "Boqiy shahar" majmuasi amfiteatridda o'tkazildi.

- Bu nufuzli tadbirda 92 davlatdan 700 nafardan ziyyod yoshlari ishtirot etyapti, - deydi Yoshlar ishlari agentligi direktorining birinchi o'rmosari Dilnoza Kattaxonova. - Mazkur tadbir 15 ta loyihami qamrab, har bir davlat yoshlari o'z g'oyalalarini o'rta ga tashlaydi.

Xalqaro turizm markazida festival doirasidagi tadbirdarlardan biri "Ommalashtirishga arzigulik g'oyalarni kashf eting!" mavzusida yuzma-yuz uchrashuvlar, davra suhbatlari o'tkazildi.

- Tadbirda dunyo yoshlari qatorida ishtirot etayotganimidan xur-sandman, - deydi qozog'istonlik Yekaterina To'xtarova. - "Mehribonlik" ko'ngillilar jamiyatni vakiliman. Tashkilotimiz 20 yildan beri faoliyat yuritib keladi va imkoniyati cheklangan fuqarolarga turli shakkarda yordam beradi, shuningdek, sport va ijodiy to'garaklar faoliyatini olib boradi. Festivalda yangi do'star orttirishni, ular bilan g'oyalarni almashishni maqsad qilganimiz. Men bilan birqalikda Qozog'istonning 50 nafarga yaqin yoshlari Samarqandga keldi, ularning har biri jamiyatning u yoki bu yo'nalishi rivojiga o'z hissasini qo'shib kelmoqda.

"Butunjahon yoshlari festivali" oldidan Yoshlar ishlari agentligi direktori Alisher Sa'dullayev bir qator davlatlarning yoshlari ishlari bo'yicha tashkilotlari rahbarlari bilan uchrashuvlar o'tkazdi.

Festivalning yalpi majlisida Alisher Sa'dullayev festival ishtirotichilari o'zbekistonlik yoshlari uchun yaratilgan imkoniyatlar haqida gapirib berdi.

- Mamlakatimizda yoshlarni birlashtirishga, ularning iqtidorini yuza-ga chiqarishga xizmat qiladigan ikki tashkilot faoliyat ko'rsatmoqda, - deydi A.Sa'dullayev. - Ular O'zbekiston yoshlari ittifoqi hamda Yoshlar ishlari agentligidir. Bu tashkilotlari tashabbusi bilan ko'plab loyihalar amalga oshirilmoqda. Birgina "Yosh kitobxon" tanloviga 4 million 700 ming nafardan ziyyod yigit-qiz qamrab olindi va ularning 20 nafariga avtomobil sovg'a qilindi.

Tadbirda bir qator davlatlarning yoshlari ishlari bo'yicha vazirlari, yoshlari tashkilotlari rahbarlari so'zga chiqib, festival ishiga omad tilidi.

Festivalda ta'lim, innovatsiya, IT, biznes, media, madaniyat, san'at, sport kabi yo'nalishlarda nufuzli spikerlar qatnashyapti.

"Butunjahon yoshlari festivali" doirasidagi tadbirdilar Samarqanddan tashqari, Buxoro, Jizzax, Xorazm viloyatlari va Toshkent shahrida ham davom etmoqda.

To'iqin SIDDIQOV,
Baxtiyor MUSTANOV (surat).

Narpay va Past Darg'omda hokimlar almashdi

Kecha xalq deputatlari Narbay va Past Darg'om tumanlari kengashlari ning navbatdan tashqari sessiyalari o'tkazildi.

Viloyat hokimi E.Turdimov ishtirot etgan sessiyalarda tashkiliy masalalar ko'rildi.

2020-yildan buyon Narbay tumaniga rahbarlik qilgan Rahmonov Sherzod Shuhratovich boshqa ishga o'tayotganligi munosabati bilan tuman havozi lavozimidan ozod etildi.

Deputatlar shu paytgacha Oliy Majlis Qonunchilik palatasi deputati sifatida faoliyat ko'rsatib kelayotgan Bo'ronov Sherbek Erkinovichni Narbay tumanı hokimi lavozimiga tasdiqladilar.

2023-yil aprel oyidan buyon Past Darg'om tumaniga rahbarlik qilgan Vahobjon Murotqobilov o'z arizasiga ko'ra lavozimidan ozod etildi.

Shu paytgacha Narbay tumanı hokimi vazifasida faoliyat ko'rsatgan Rahmonov Sherzod Shuhratovich Past Darg'om tumanı hokimi lavozimiga tasdiqlandi.

Viloyat hokimi E.Turdimov ikkala tumanda rahbarlar va faollar oldida turgan vazifalarga e'tibor qaratdi.

MUKOFOT MUBORAK!

Davlatimiz rahbarining "Matbuot va ommamviy axborot vositalari xodimlari kuni munosabati bilan soha xodimlaridan bir guruhini mukofotlash to'g'risida"gi farmoniga ko'ra, O'zbekiston Milliy teleradiokompaniyasining Samarqand viloyati teleradiokompaniyasi televideniye guruhi maxsus muxbir Eshonqulov Zamon Asrorovich "Shuhrat" medali bilan taqdirlandi. Hamkasbimizni yuksak mukofot bilan tabriklaymiz!

Bu yil kimlar eng faol bo'ldi?

O'zbekiston Jurnalistlar uyushmasi viloyat bo'limi boshqaruv hay'atining yig'ilishi bo'lib o'tdi.

Yig'ilishda 27-iyun – Matbuot va ommamviy axborot vositalari xodimlari kuni munosabati bilan viloyat hokimligi, O'zbekiston Jurnalistlar uyushmasi viloyat bo'limi hamda viloyat axborot va ommamviy kommunikatsiyalar boshqarmasi hamkorligida an'anaviy tarzda o'tkazilib kelinayotgan "Samarqandning eng faol jurnalisti" tanlov yakunlari ko'rib chiqildi. Unga ko'ra, quydagilar tanlov g'oliplari deb topildi:

BOSMA NASHRLAR YO'NALISHIDA

Barotov Asqrarjon Orziqulovich - viloyat "Zarafshon" gazetasi muxbir;

Yuldashev Faridun Farhodovich - viloyat "Ovozi Samarkand" gazetasi muxbir;

Musurmonov Bekzod Erkinovich - Samarqand shahar "Samarqand" gazetasi muxbir;

Quvondiqov Zohid Nazarovich - Narpay tumanı "Navqiron Narpay" gazetasi muxbir;

Nizomova Munisa Najmuddin qizi - shahar "Samarqand yoshlari" gazetasi muxbir.

TELEVIDENIYE YO'NALISHIDA

Eshonqulov Zamon Asrorovich - viloyat teleradiokompaniyasining maxsus muxbir;

"Sport" telekanalining viloyatdagi muxbir;

RADIO YO'NALISHIDA

Tog'ayeva Zebiniso Murtazayevna - viloyat teleradiokompaniyasi radio guruhi birinchi toifali muharriri;

AXBOROT XIZMATI YO'NALISHIDA

Sagdullaev Jahongir Ahmadjon o'g'li - viloyat IIB axborot xizmati boshlig'i – ichki ishlar boshqarmasi boshlig'ining matbuot kotibi;

FOTOJURNALISTIKA YO'NALISHIDA

Etoyev Husan Fazliddinovich - viloyat gazetalarini jamaatchi fotomuxbir.

RAG'BATLANTIRUVCHI

Yo'Idoshev Abdulaziz Abdinazarovich - "Xalq so'zi" gazetasining viloyatdagli muxbir.

Sayfullayev Soyibjon Saydahma-dovich - Jomboy tumanı "Jomboy tongi" gazetasini fotomuxbir.

Bugungi kunda matbuot ishi, jurnalistlar faoliyati nafaqat "to'rtinch hokimiyat", balki mudofaa, xavfsizlik kabi hal qiluvchi sohaga aylanib sohaga aylanib bormoqda.
SH. MIRZIYOYEV.

MATBUOT -

jamiyat ko'zgusi, ma'rifat targ'ibotchisi

Inson tashqi ko'rinishidagi qusurlarni oynaga qarab to'g'rilagani kabi jamiyat ham o'zidagi muammo va kam-chiliqlarni ommaviy axborot vositalari da ko'rib, ularni bartaraf etib boradi. Shu ma'noda, matbuot jamiyat ko'zgusi, adolat va haqiqat jarchisi, ma'rifat targ'ibotchisidir.

E'tiborli, bugun matbuotning "lokomotiv"i sanalgan jurnalistga o'z mahorat va salohiyatini, jasoratni namoyon etishi uchun hech qanday to'siq yo'q. Har bir OAV vakilining yangilik tarqatish, erkin so'z aytish huquqi qonun bilan kafolatlangan. Qolaversa, istagan kishi gazeta, jurnal, telestudiya, radiokanal, sayt ochishi mumkin. Davlat nafaqat o'z muassisligidagi, balki nodavlat OAVni ham qo'llab-quvlatmoqda.

Zero, so'z erkinligi faqat OAVgagina emas, avvalo, davlat uchun zarur va foydalidir. Chunki ochiqlik, oshkorlik bor joyda korrupsiya, tamagirlik, jinoyatchilik, qonunbuzilish holatlariga qarshi kuchli jamoatchilik nazoratini o'rnatish imkoniyati yuzaga keladi.

Shu ma'noda, keyingi yillarda davlatimiz rahbarining ommaviy axborot vositalarini rivojlantirishga doir ko'plab hujjatlari qabul qilindi. Bundan tashqari, Prezidentimiz deyarli hamma uchrashuv va yig'ilishlarda -ommaviy axborot vositalariga alohida e'tibor qaratish lozimligini qayta-qayta ta'kidlaydi. Masalan, Prezident o'tgan yilning ayni shu kunlarda jizzaxlik saylovchilar bilan uchrashubi vaqtida respublikamizdagi barcha OAV vakillarini kasb bayrami bilan qutlab: "6,5 yil ichda eng katta erishganimiz - ochiqligimiz. Qo'rquvimiz yo'q bo'lgani. Ijro organi rahbari biron qaror qabul qilishidan oldin ilgari hech narsa o'qimasdi, hozir kamida 10 marta o'qidi. Blogerlar nima deydi, OAV menga qanday baho beradi, degan savollarni o'ziga beryapti", deya ta'kidladi.

Darhaqiqat, bugun ko'plab rahbarlar jurnalistlari chiqishlari, fuqarolar murojaati bilan hisoblashmoqda. Bu jarayoning muntazam va izchil monitoringi ham shakllanyapti. Rahbarlar faoliyatiga jamoatchilik bilan qanchalik mulloqot o'rnatgani, matbuot sahifalari, ijtimoiy tarmoqlarda chiqayotgan maqolalar, tanqidgi fikrlarga nechog'li munosabat bildirayotganiga qarab baho berilmoida. Faoliyati tanqid ostiga olin-gan har qanday mansabdorga tegishli choralar ko'rilyatqanini esa hayotda barchamiz ko'rib, guvohi bo'lib turibmiz.

Endi ayrim raqamlarga e'tibor qaratsak.

Bugun viloyatimizda 36 ta gazeta-jurnal chop etilmoida. Ularning uchtaси viloyat nashri, 16 tasi shahar va tumanlar gazetalaridir. Shuningdek, xususiy nashrilar, tarmoq gazetalar, ilmiy, adabiy-badiiy jurnallar bor. Gazetalarning aksariyati A-2 hajmda, o'ttacha 2-2,5 ming nuxsada chop etilyapti. Bu nashrarning davriyligi ko'paydi, barcha gazeta va jurnallarning veb-saytlari joriy etildi.

Ammo tan olish kerak, tahririyatlarda jurnalist kadrlarga ehtiyoj bor. Tabiiyi, bu yetishmovchiliklar OAVning mazmun-mundarijasi, sifatiga salib ta'sir ko'rsatmoqda. Dastlab 16 yil davomida viloyat «Zarafshon» gazetasi tahririyati qoshida, 2 yilda buyon Jurnalistlar uyushmasi viloyat bo'limi qoshida faoliyat yuritish kelayotgan «Mahorat maktabi» bu kabi kamchiliklar ning o'rni qisman

Akram HAYDAROV,
O'zbekiston Jurnalistlar
uyushmasi viloyat
bo'limi raisi.

O'zimni qishloq muxbiridek his qilaman

Ommaviy axborot vositalari xodimlari kuni yaqinlashaversa, bir vaqt-lar o'zim ham shu qozonda qaynaganim yodimga tushaveradi. Sobiq ittifoq davrida har bir xonadonga tuman, viloyat, respublika miqyosi-dagi barcha gazeta va jurnallar yetkazib berilardi. Birgina Qarnabota qishlog'imizda F.Ismoilova, M.Po'latova, M.Davronova kabi pochta-chi opalarimiz uyma-uy yurib, xat, gazeta va jurnallarni o'z vaqtida yetkazishga harakat qilishardi. Ushbu gazeta va jurnallarning ayrim-larida maqola, lavha va ocherklarim bilan qatnashib turardim.

1978-1981-yillarda Oqdaryo tumani Dah-bed shahrasidagi Samarqand qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish texnikumida ikkinchi mutaxassisli bo'yicha tahsil olish bilan birga, shu bilim yurtida ish yurituvchi bo'lib ishlardim. Bir kuni Samarqand shahridan Dahbed shahrasiga ketish uchun avtobus kutib tursam, "Moskvich" mashinasi kelib to'xtadi. Haydovchi qayerga borishimni so'radi. Manzilni aytgach u "yo'limiz ber ekан, tashlab o'taman, o'tiring" dedi. Mashinaga o'tirib olgach, hol-ahvol so'rashdik, tanishdik. Haydovchi o'zini Niyozon Aliyev, jurnalistman deb tanishtirdi.

Uning kayfiyati chog' edi.

- Hozirgina viloyat hokimligidan suhbat-dan o'tib kelyapman, Oqdaryo tumani "Le-ninizm yo'lidan" (hozirgi "Oqdaryo ovizi") gazetasiga muharrir etib tayinlandim, - dedi haydovchi. - Xursandchiligmimi kim bilandir bo'lishgim keldi.

Niyozon akani tabriklab, ijodiga baraka tiladim. Yo'boylab gurunglashib ketdik. Manzilga yetgach, Niyozon aka menga texnikumda o'tkaziladigan tadbirlar, xabar va yangiliklar haqida maqolalar yozib yuborishimni aytidi.

Ko'p o'tmay texnikumda o'tkazilgan

badiiy kecha haqida qog'oz qoralab, tahrir-yatga olib bordim. Yangi muharrir meni iliq kutildi. Ko'z oldimda maqolani o'qib, qog'ozning uyoq-bu yog'iga qalam urdi. Gazetaning navbatdagi sonida kichkinagi-na xabarcham bosilib chiqdi. Xursand-ligimning cheki yo'q edi. Keyinchalik yana bordim, yana chop etildi. Qarangki, tasodifiy uchrashuv sabab menda ijodga, mux-birlikga mehr uyg'ondi. Tez-tez maqola, lavha va ocherklar yozib, tuman va viloyat gazetalariga yubora boshladim. 1981-yilda texnikumi bitirib, Nurobot tumanidagi yo'l qurilish ekspluatatsiyasi boshqarmasida ish boshladim. Ish bilan birga ijodni ham

davom ettirdim. Tumanidagi "Sovetobod tongi" (hozirda "Nurobot") gazetasining deyarli har bir sonida maqolani chop etildi. Tahririyatda mena tajribali muharrir B.Shamsiyev, jurnalistlar B.Mahmudov, S.Xudoyorovlar qimmati maslahatlarini berib, ko'proq yozishga ruhlantirardi.

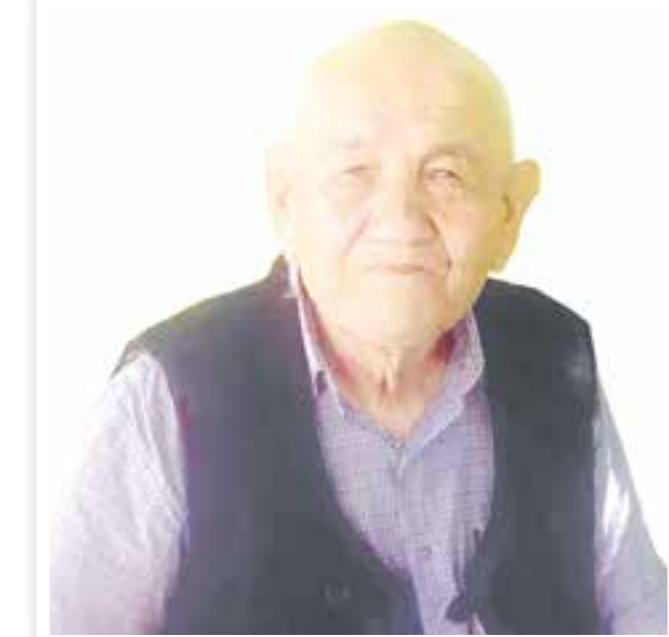
Bir kuni viloyat "Lenin yo'li" (hozirgi "Zarafshon") gazetasi qoshida faoliyat olib borayotgan Ishchi-dehqon muxbirulari universitetiga tinglovchilar qabul qilinishi haqidagi e'ltonni o'qib qoldim. Hujjat va maqolalarim chiqqan gazetalarini ko'tarib, tahririyatga bordim. Guruh rahbari, jurnalist X.Nurullayev bilan uzoq subhatlash-gach, meni qabul qilishdi. 1986-1988-yillarda dasturga 59 nomdag'i kundalik gazetalar jalb qilingan. Uch yillik bu loyiha Madaniyat va ommaviy kom-

malliklarini obyektiiga muhrash sirlarini o'rgandik. Men bilan birga universitetda o'qigan J.Qayumova, Y.Atoev, U.Hanova, M.Rashidova, G.Eshmonovlar shu sohada ishlab ketishdi. Ularning ayrimlari viloyat, respublika gazeta-jurnallarida, respublika radio va televiedenisida faoliyat yuritmoqda. Ishchi-dehqon muxbiralarining V-respublika syezdiga delegat bo'lib qat-nashib, faxriy yorilqlarga ham ega bo'ldim. Ikkinchini kasbim muxbirlikni egallaganimdan juda xursand edim. Universitetni tugatib, qo'limizga "Lenin yo'li" gazetasining qishloq muxbir, degan guvohnoma berishgach, ko'p insonlar bilan tanishdim, uchrashdim, ular haqida ko'plab maqola, ocherker va lavhalarim gazetalarda chop etildi.

Mana, oradan qancha yillarda o'tib ketibdi. Asl kasbim boshqa bo'lsa-da, hanuzgacha o'zimni qishloq muxbiridek his qilaman. Tajribali ustozlardan olgan saboqlarning ta'siri bo'sla kerak, 73 yoshga kirmsan-da, hamon qo'limdan qalam tushmaydi, ni-malarindan yozgim kelaveradi. Dala-dash-turga chiqib, cho'pon-cho'lqlar, bobodeh-qonlar haqida ularning mehnatini ulug'lab maqolalar yozgim kelaveradi.

Xolmurod QAHHOROV,
Paxtachi tumani,
Qarnabota qishlog'i.

GAZETA hammaga kerak(mi?)

OBUNA YO'Q, PUL HAM

Rost, bugun ixtiyorli tarza obuna yo'q hisobi. Demak, tahririyatlarning moliyaviy ahvoli, jurnalistlarning "topish-tutishi" ham pasaygandan pasayib bormoqda. Buning bir qancha sababli bor, albatta. Ulardan biri, balki asosiyasi, gazeta mazmun-mundarijasi bugungi o'quvchi talablariga javob bermasligi bo'lishi ham mumkin. Bu, mustahriya (iste'molchiga) "istasang ham, istamasang ham shu", deyishga o'xshaydi.

Umuman, bugun bosma nashrilar "bo'lib o'tdi" kabilarni raqamli nashrlarga qoldirib, bloger, vayner yoki boshqa ijtimoiy tarmoq faollari qilolmagan ishni qilishi kerak. Aslida bu haqda avval ham ko'p aytilgan - gazetalar tahil, asoslantrilgan taklif berishi zarur. Ammo ko'ryapmizki, faoliyatini transformatsiya qilishga "erinayotganlar" ko'p.

Obunaning sustigi nashrning obunachilarga o'z vaqtida yetkazib berilmayotganligiga ham bog'liq. Istalgan bosma nashrda surishtiruv o'tkazing, gazeta o'quvchiga yetib bordimiyo'qmi, tahririyatga qiziq emas.

Bilamiz, yetkazib beruvchi tashkilotlar gazetalariga qo'shimcha narx belgilashi ortidan obunachi yanada qimmatroq to'lashiga to'g'ri keladi. Ayrin G'arb davlatlarida yetkazib berish tahririyatning zarariga ishlaydi. Ya'ni, ular nashrni yetkazib berish xarajatlarini reklama va e'lonlardan tushgan mablag'lar hisobidan qoplaydi. Shu kabi samarali boshqaruv hisobiga uncha rivojlanmagan Yevropa davlati - Polshada birgina "WPGOST" haftalik gazetasini 2 milliondan ziyod obunachi o'qirkun.

Umuman, gazeta jamiyat hayotining muhim qismi bo'lgan davlatlarda salmoqli maqolalar o'r'in olgan nashr sexdan chiqishi bilan 2-3 soat ichida obunachi qo'lda bo'la.

Shu o'rinda yana bir gap. Mahalliy nashrлarimiz vaqtiga vaqtli bilan o'z auditoriyalarini tahlil qilib turishi kerak, nazarimda.

XORIJ TAJRIBASI

O'z vaqtida "AiФ" gazetasi 32 million nusxa chiqqani bilan Giness rekordlar kitobiga kirgan, deyishadi. Lekin hozir bu nashr ko'sratkichi 1 millionning nari-berisida chop etiladi. "AiФ" zamон talabini to'g'ri tush-unib, raqamlashtirishga o'tgan. Shuning uchun uni bir vaqtlar qog'oz formatdagi auditoriyasi (30-40 million) saytg'a "ko'chgan".

Bizda bosma nashrлar asosan obuna ortidan kun ko'radi. Vaholanki, xorija davriy matbuot reklama hisobidan moliyalashtiriladi. Aksar hollarda obunachi turli uslublar bilan rag'battantirilishini ham eshitgansiz. Misol uchun Turkiyada kitoblar, xususan, ensiklopediya taqdim etiladi. Ular "mahsulot"ni bozorda o'tkazish uchun potensial mijoz kutmaydi, mijozlarga taqdim qilish yo'ldan boradi.

Muhimi, rivojlangan davlatlarda ham matbuot turli ko'rinishda qo'lib-quvvatlanadi. Fransiyada gazeta va jurnallarni chop etish, tarqatish basorasi davlat subsidiyalari belgilangan. Ayniqsa, 2009-yilda prezident Nikolay Sarkozy tashabbusi bilan amalga oshirilgan maxsus dastur alohida ahamiyatiga ega. Aksiya davomida 14 yoshdan 18 yoshgacha bo'lgan o'smirilar uchun gazetalariga yillik bepul obuna taqdim etilgan. Dasturga 59 nomdag'i kundalik gazetalar jalb qilingan. Uch yillik bu loyiha Madaniyat va ommaviy kom-

MA'RIFATGA MAJBURLASH

Aslida xalqimiz, o'sib kelayogan avlod mutolaqa tashna, faqat shu tashnalikni qondirishning samarali va oqilona yo'llarini izlab topish kerak. Ayniqsa, farzandalrimiz bolaligidan matbuot bilan oshno qilsak, kitobxonlikni rivojlantrishga mustahkam poydevar qo'yan bo'lamic. Faqat buning uchun gazeta-jurnallar uchun obunaga ijobji ko'z bilan qaray olishimiz kerak. Afrikaning qashshoq bir mamlakati prezidenti shunday degandi: "Odamlarni ma'rifatga majburlashning yomon tonomi yo'q".

Rost, bugun biz odamlarni, yoshlarni gazeta-jurnal o'qishdan, kitob mutolaasidan uzib qo'syak, savodsiz avlodni tarbiyalagan bo'lamic.

BIZDA GAZETXONLIKKA E'TIBOR YO'QMI?

Oddiy misol, Bir necha yil avval "Davlat boshqa-ruvi organlari va mahalliy davlat hokimiyati organlari muassisligidagi davriy bosma nashrini qo'lib-quvvatlash va ular faoliyatini yanada rivojlantrishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Vazirlar Mahkamasining qarori loyihasi O'zbekiston Respublikasi normativ-huquqiy hujjalat loyihalari (regulation.gov.uz) saytiga jamoatchilik muhokamasi uchun joylashtirildi.

Loyihadan davlat boshqaruvi organlari va mahalliy davlat hokimiyati organlarning gazeta va jurnallar xodimlarini maoshlarni mahalliy hokimiyat organlarning budjetdan tashqari jamg'armalari hisobidan qoplash, sof foydani tahririyat hisobida qoldirish, davriy bosma nashrлar xodimlari malakasini oshirish, xususan, gazeta va jurnallar elektron nashrini yuritishda zarur bo'lgan ko'nikmalarini shakllantirish bo'yicha o'quv kurslarini tashkil etish kabi bir qator muhim vazifalar o'r'in olgan.

**Turdi TURSUNOV,
mehnat faxriysi.**

Jurnalistlarga ehtiyoj bor, ammo...

Kundalik hayotimizni axborotsiz tasavvur qila olmaydigan bir davrda yashayapmiz. Ertalab uyg'ongandan uyquga yotguncha yurtimizda va dunyoda bo'layotgan xabarlar bilan tanishamiz. Qo'limizdag'i mobil telefon orqali axborotlarni xoh matn, xoh video yoki audio shakida kuzatamiz. Axborot eshitmasdan, ko'rmasdan biror kunimiz o'tmayapti.

Ammo axborotni olish, tayyorlash va tarqatish bilan shug'ullanuvchi kasb egalarining mashaqqatlari mehnatini hamma ham his etavermaydi. Nazarimda ularga bo'lgan ehtiyoj ortgan sayin, talab kamayib borayotgandek. Buni viloyat kambag' allikni qisqartirish va bandlik bosh boshqarmasi ma'lumotidan ham bilish mumkin. Ayni paytda viyoyata jurnalist kasbi bo'yicha hech qanday vakant o'rni mavjud emas. Xo'sh, bunga sabab nima?

To'g'ri, majburiy obuna tugatilgach, ayrim gazeta va jurnallarga obuna keskin kamayib ketdi. Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi viyoyat bo'limining ma'lumotiga ko'ra, 2023-2024-yillarda "Adolat sari", "Bahs", "Ulug'bek vorislari", "Intellekt" kabi tarmoq gazetalari chop etilmayapti. O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi viyoyat bo'limiga qarashli "Ijod yo'lli" gazetasini tugatildi. Boshqa ommaviy axborot vositalarida ham shtatlar qisqardi.

To'g'ri, jurnalist kadrlarga bo'lgan talab bir tomonidan kamaygani bilan ikkinchi tomonidan ularga ehtiyoj oshdi. Masalan, Prezidentimizning 2019-yil 27-iyunda "Ommaviy axborot vositalari mustaqilligini ta'minlash hamda davlat organlari va tashkilotlari axborot xizmatlari faoliyatini rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarori qabul qilindi. Unga ko'ra, davlat organlari va tashkilotlari matbuot kotib shtati ochilib, axborot xizmatlari xodimlari ustuvor ravishida jurnalista sohasida olyi ma'lumotga ega bo'lgan shaxslar orasidan tayinlanishi belgilandi.

Ayni paytda viyoyatdagi davlat organlari va tashkilotlarda 71 nafar axborot xizmati xodimi faoliyat yuritmoqda. Ularning atigi 15 nafari ixtisosligi bo'yicha jurnalist mutaxassisligiga ega. Yuqoridagi qarorga amal qilinadigan bo'lsa, viyoyatda jurnalist kadrlarga ehtiyoj bor.

TELEVIDENIYEGA TAYVOR MUTAXASSISLAR KELMAYDI

Bugun Samarcand viloyati teleradio-kompaniyasi eng ko'zga ko'ringan ommaviy axborot vositalasi hisoblanadi. Xo'sh, ushu muassasada jurnalist kadrlarga bo'lgan talab qanday?

- Televide niye va radioda jurnalist kadrlarga ajratilgan shtatlar to'lib bo'lgan, - deydi viyoyat teleradiokompaniyasi direktori Mirzo Ixtiyorov. - Hatto ayrim jurnalistlar yarini shtat birligida ishladi. Ayni damda teleradiokompaniyada 79 nafar xodim faoliyat yuritadi. Ularning 44 nafari ijodiy xodim bo'lib, shundan 16 nafari televide niye, 17 nafari radio va 11 nafari ijodiy ishlab chiqarishda mehnat qiladi.

Taassuf bilan aytish kerak, teleradio-kompaniyaga ishga kelayotgan yoshlarning bilim va iqtidori yetarli emas. Yosh jurnalistlarga olti oyдан bir yilgacha ish o'rgatamiz. Ba'zida bir yildan keyin ham ishni to'liq olib ketolmaydiganlari uchrab turadi. Jurnalist shunday kasbki, uni faqat nazaroya bilan o'rganib bo'lmaydi. Qachonki, olyi ta'lim muassasalarida nazaroya va amaliyot bir-biriga bog'lab o'rgatilsa, jurnalist kadrlar ommaviy axborot vositalariga tayyor mutaxassis bo'lib keladi.

YANGI O'QUV YILDAN MEDIA MARKAZ ISHGA TUSHADI

Joriy yilda Samarcand davlat chet tillar institutini jurnalista (xalqaro jurna-

listika) yo'nalishining ilk talabalari bitirdi. Shu paytgacha jurnalist kadrlar faqat Toshkentdagi oliy ta'lim muassasalarida tayyorlanardi. Institut mas'ullari xalqaro darajadagi jurnalistlarni tayyorlashni maqsad qilib, ushu yo'nalishni ochishga muvaffaq bo'ldi.

- Joriy yilda institutimizning jurnalista (xalqaro jurnalista) yo'nalishini 27 nafar talaba bitirishni kerak edi, ammo 4 nafar talaba fanlardan qazrdor bo'lib qolganligi bois ularning 23 nafriga diplom berilyapti, - dedi institut o'qituvchisi Muxlisa Xudoyberdiyeva. - Xalqaro jurnalista yo'nalishida talabalarga kasbga oid fanlar bilan birga chet tili fani o'qitildi. Talabalarning ko'pchiligi chet tilini bilish darajasi bo'yicha imthon topshirgan, ayrimlariда til bilish sertifikasi mavjud.

Bizda jurnalista yo'nalishi ixtisoslashgani yo'q, shuning uchun talabalarga ayrim yo'nalishlar tanlov asosida o'tiladi. Masalan, o'tgan yili talabarda o'tkazilgan so'rovnomada ko'pchiligi harbiy jurnalista bo'yicha darslar o'tilishini so'rashdi. Shunga ko'ra, talabalarga harbiy jurnalista kaga oid darslar tashkil etildi.

O'z sohasini astoydiil yaxshi ko'rgan talabalalar o'qish davrida o'zlarini amaliyot o'tagan tuman gazetalarini, elektron nashrilar va axborot xizmatlariidan ish topgan bo'lib, ular imtihonlar tugagach, o'sha manzillarda ish boshlaydi. Biroq ish topish haqida hali o'ylab ko'rmaganlar ham bor.

Hozirgacha institutda jurnalista yo'nalishi talabalari uchun media markaz yo'q edi. Yaqinda media markaz uchun xona ajratilib, zamonaviy jihatolar sobit olindi. Yangi o'quv yilidan media markaz ishga tushadi. Endi talabalalar markazda bermalol o'z ustida ishlay oladi. Ayni damda institutimizda radio bo'lib, talabalar navbatli bilan radioda chiqishlar qiladi.

Bugun aholi axborotni gazetadan ko'ra internet nashrilaridan o'qiyapti. Internet nashrilariga bo'lgan talab-kundan kunga ortmoqda. Hatto telelavha va teleaxborotlar ham ijtimoiy tarmoqlarda ko'proq ko'rilyapti. Shu sababli ommaviy axborot vositalarining ijtimoiy tarmoqlarda sahifalarini yaratildi. Ularni yanada rivojlantirish, obunachilari sonini oshirish, axborotni tez, sifatli va ishonchli manba sifatida yetkazib berish bo'yicha internet jurnalislardan katta mahorat talab qilinadi. Shunday ekan, kechagi jurnalistdan ko'ra bugungi jurnalist yanada tajribali bo'lishi, zamonaviy texnologiyalarni qo'llay olishi kerak.

Xurshida ERNAZAROVA.

etishlarini so'raymiz.

Manzil: Samarcand shahri Buyuk Ipak yo'lli ko'chasi, 18-uy, 51-xona.

***

Samarcand shahrida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Xodjayev Far-rux Farkhadovich notarial idorasida marhum Nabiiev Baxtiyor Mirzayevichga (2022-yil 1-dekabrda vafot etgan) tegishli mol-mulk uchun meroz ishi ochilmoqda. Shu munosabat bilan merozxo'rlearning Saidova Zarina Xisravonna notarial idorasiga murojaat etishlarini so'raymiz.

Manzil: Samarcand shahri Chuqur yo'lli ko'chasi, 9-“B” uy.

***

Samarcand shahrida xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius Hazratqulov Mahmud Mo'minulovich notarial idorasida marhum Temurov Abduxamidga (2023-yil 24-oktabrda vafot etgan) tegishli mol-mulk

Gazeta o'qish kerakligi isbotlandi

Matbuot va ommaviy axborot vositalari xodimlari kuni arafasida soha vakillari bir qator sport musobaqalarida qatnashdi.

Ishixon tumanida boshlangan tadbirlar jurnalistlar uchun intellektual va jismoniy o'yinlar, qizg'in savol-javoblar, munozaralar, futbol o'yini bilan qiziqarli kechdi. Ustozlar bog'ida o'tkazilgan "Zakovat" intellektual o'yinida ommaviy axborot vositalari xodimlari, axborot xizmatlari, kutubxona xodimlaridan iborat jamoalar bellashadi.

Bellashuvlarda Oliy Majlis Senati a'zosi Farmon Toshev, Ishixon tumani hokimi Fazliddin Ro'ziyev ham o'z savol-

lari bilan ishtirok etdi. "O'zbekistonda nechta konun amalda?", "Nyu-Yorkdagidagi baland binolar haqidagi kitob bilan Zulfiqor Musoqovni mashhur qilgan film o'rtasidagi bog'liqlik nimada?" kabi savollar ishtirokchilarni qiziqirdi.

- Bu kabi o'yinlar jurnalistlarni jamaoda ishishga o'rgatadi, birlashtida ko'p muammolarni hal qilishimiz mumkinligiga ishonch uyg'otadi, - deydi O'zbekiston jurnalistlar uyushmasi viloyat bo'limi rahbari Akram Haydarov. - Axborotlashgan bugungi davrda insonnning gazeta o'qishi har qachongidagi ham muhimligi mutaxassislar tomonidan doim takrorlanib kelinadi. Qizig'i, bayram arafasida o'tkazilgan intellektual o'yinda "Gazeta o'qing!" jamoasi g'oliblikni qo'iga kiridi.

Ommaviy axborot vositalari ichida radio o'z tinglovchilarini jaib etish uchun unda o'ziga xos ovoz sohiblari mehnat qilishi va xalqning orzu-umidlariga hamohang radioeshittirishlar tayyorlashi kerak. Shunday jurnalistlardan biri maftunkor ovoz sohibasi Hulkar Nurmatovadir. U 25 yildan buyon radioeshittirishlar orqali xalqning qalbidan joy olib kelmoqda.

- Samarqand radiokanalida har kuni uch soat jonli efir bo'ladi, - deydi viloyat teleradiokompaniyasi direktori Mirzo Ixtiyorov. - Hulkar Nurmatova radioda katta muharrir sifatida faoliyat yuritadi va "Xayrli kun" dasturini jonli efirda olib boradi.

Xurshida ERNAZAROVA.

Insoniyatni halokatga olib boruvchi illat

Giyohvandlik o'ta jiddiy muammolardan biri bo'lib, uzluksiz rivojlanish maqsadlari doirasidagi amaliyotlarning bajarilishiga ham, tinchlik-totuvlik, xavfsizlik va inson huquqlari borasida qiziqarli kechdi. Hozirganda qurashishga qarshiligi qarashishni deb e'lon qilingan. Shuningdek, BMT tomonidan narkotik muddalar to'g'risidagi, psixotrop muddalar hamda giyohvandlik vositalari va psixotrop muddalarining noqonuniy aylanishiga qarshiligi to'g'risidagi konvensiyalar qabul qilingan, bundan tashqari O'zbekiston Respublikasining giyohvandlik vositalari va psixotrop muddalar to'g'risidagi qonuni mavjud.

Giyohvandlik o'ta jiddiy muammolardan biri bo'lib, uzluksiz rivojlanish maqsadlari doirasidagi amaliyotlarning bajarilishiga ham, tinchlik-totuvlik, xavfsizlik va inson huquqlari borasida qiziqarli kechdi. Hozirganda qurashishga qarshiligi qarashishni deb e'lon qilingan. Shuningdek, BMT tomonidan narkotik muddalar to'g'risidagi, psixotrop muddalar hamda giyohvandlik vositalari va psixotrop muddalarining noqonuniy aylanishiga qarshiligi to'g'risidagi konvensiyalar qabul qilingan, bundan tashqari O'zbekiston Respublikasining giyohvandlik vositalari va psixotrop muddalar to'g'risidagi qonuni mavjud.

Giyohvandlik o'ta jiddiy muammolardan biri bo'lib, uzluksiz rivojlanish maqsadlari doirasidagi amaliyotlarning bajarilishiga ham, tinchlik-totuvlik, xavfsizlik va inson huquqlari borasida qiziqarli kechdi. Hozirganda qurashishga qarshiligi qarashishni deb e'lon qilingan. Shuningdek, BMT tomonidan narkotik muddalar to'g'risidagi, psixotrop muddalar hamda giyohvandlik vositalari va psixotrop muddalarining noqonuniy aylanishiga qarshiligi to'g'risidagi konvensiyalar qabul qilingan, bundan tashqari O'zbekiston Respublikasining giyohvandlik vositalari va psixotrop muddalar to'g'risidagi qonuni mavjud.

Markazimiz tomonidan nafaqat sana arafasida, balki yil davomida yoshlarning giyohvandlikka ruju qo'yishining oldini olish bo'yicha profilaktik tadbirlar olib boriladi. Xususan, viloyatdagi barcha oliy ta'lim muassasalarida rejiga ko'ra, yoshlar bilan uchrashuvlar o'tkazildi, ularga giyohvand moddalar zarari bo'yicha videofilmlar namoyish etildi. Payariq tumanida hamkor tashkilotlar bilan ommaviy yurish marafoni o'tkazildi.

infratizilmasi, qo'shni davlatlar bilan chegara hududlarining refevi, hudduda yashovchi aholining qo'shni davlat aholisi bilan ko'plab tizimlar orqali bog'langanligi, o'zaro aloqalarning tobra kengayib borayotganligi giyohvand moddalar kirim kelishi, noqonuniy aylanishi uchun qulaylik tug'dirishi ehtimoli katta.

Markazimiz tomonidan nafaqat sana arafasida, balki yil davomida yoshlarning giyohvandlikka ruju qo'yishining oldini olish bo'yicha profilaktik tadbirlar olib boriladi. Xususan, viloyatdagi barcha oliy ta'lim muassasalarida rejiga ko'ra, yoshlar bilan uchrashuvlar o'tkazildi, ularga giyohvand moddalar zarari bo'yicha videofilmlar namoyish etildi. Payariq tumanida hamkor tashkilotlar bilan ommaviy yurish marafoni o'tkazildi.

Nargiza KENJAYEVA, Respublika ixtisoslashtirilgan narkologiya ilmiy-amaliy tibbiyot markazi viloyat mintaqasi filiali rahbari.

Sanjar BOYMIROV, markaz shifokori.

Samarqand viloyatining geografik o'rni, rivojlangan transport

infratizilmasi, qo'shni davlatlar bilan chegara hududlarining refevi, hudduda yashovchi aholining qo'shni davlat aholisi bilan ko'plab tizimlar orqali bog'langanligi, o'zaro aloqalarning tobra kengayib borayotganligi giyohvand moddalar kirim kelishi, noqonuniy aylanishi uchun qulaylik tug'dirishi ehtimoli katta.

Markazimiz tomonidan nafaqat sana arafasida, balki yil davomida yoshlarning giyohvandlikka ruju qo'yishining oldini olish bo'yicha profilaktik tadbirlar olib boriladi. Xususan, viloyatdagi barcha oliy ta'lim muassasalarida rejiga ko'ra, yoshlar bilan uchrashuvlar o'tkazildi, ularga giyohvand moddalar zarari bo'yicha videofilmlar namoyish etildi. Payariq tumanida hamkor tashkilotlar bilan ommaviy yurish marafoni o'tkazildi.

Markazimiz tomonidan nafaqat sana arafasida, balki yil davomida yoshlarning giyohvandlikka ruju qo'yishining oldini olish bo'yicha profilaktik tadbirlar olib boriladi. Xususan, viloyatdagi barcha oliy ta'lim muassasalarida rejiga ko'ra, yoshlar bilan uchrashuvlar o'tkazildi, ularga giyohvand moddalar zarari bo'yicha videofilmlar namoyish etildi. Payariq tumanida hamkor tashkilotlar bilan ommaviy yurish marafoni o'tkazildi.

BEKOR QILINADI

Samarqand tumanidagi "BEHZOD MAISHIY TEXNIKA MEBEL SAVDO" mas'uliysi cheklangan jamiyatining (STIR: 305326128) dumaloq muhri va burchak tamg'asi yo'qolganligi sababli bekor qilinadi.

***

Samarqand shahridagi "FAROVON TIB-BIYOT" mas'uliysi cheklangan jamiyatining (STIR: 301189049) dumaloq muhri yo'qolganligi sababli bekor qilinadi.

***

TOPGANGA MUKOFOT!

Samarqand viloyat ichki ishlar boshqarmasidan Temirov Bobkulga berilgan pensiya guvohnomasi Kattaqo'rg'on tumani hududida tushirib qoldirilgan. Ushbu hujjatni topganlardan mukofot evaziga qaytarishlari so'raymiz.

Telefon: +99893-228-19-32.

ZAMONAVIY JURNALIST QANDAY BO'LISHI KERAK?

Har qanday soha rivojlanish uchun zamon bilan hamnafas bo'lishi lozim, xususan, jurnalistikha ham. Yangi janr va yo'naliishlar, atamalar, millionlab auditoriyaning e'tiborida bo'lgan zamonaviy texnika va texnologiyalar haqidagi bilmas ekanmiz, mahalliy darajadagi yutuqlar bilan quvonib yuraveramiz. Oqibatda yon-atrof, uzoq-yaqin mintaqalarda kechayotgan jarayonlar, hatto mahalliy yangiliklar ham tashqaridani ko'proq olinadi. Bu esa turli xavflarni oshiradi. "Yangi media ta'llim markazi" nodavlat notijorat tashkiloti direktori, jurnalist Beruniy Alimov bilan suhabatimiz shu mavzuda bo'ldi.

— Beruniy Alimov zamonaviy jurnalistikha, deganda nimani tushunadi?

— Zamonaviy jurnalistikha har bir o'quvchining didiga javob bera olish imkoniyati. Shu bilan birga, u auditoriyaning istak va ehtiyojlarini aniqlay bilish, ijtimoiyi fikrni to'g'ri yo'naltirish kuchiga ega bo'lishi kerak.

Bugun milliy jurnalistikamiz ham jahon jurnalistikasining tarkibiy bo'g'ini sifatida ulkan media oqimda ketmoqda. Lekin biz bu murakkab jarayonda, xususan, zamonaviylik ortidan quvib, jurnalistikani milliy modelini unutib qo'masligimiz kerak. O'zbek jurnalistikasi shu kungacha 150 yillik davrni bosib o'tgan bo'lsa, u doim o'zining milliy qiyofasini kashf etishga harakat qilgan va bugungi kunda ham bu jarayon davom etyapti. Bunda Sharq xalqlariga xos mentalitetimiz, turmush tarzimiz, an'analarimiz, mamlakatimizda bo'layotgan o'zgarishlarga munosabatimiz, milliy kontent, media imij singari juda ko'p omillar inobatga olinadi.

— Milliy jurnalistikamiz "zamonaviy" maqoma qanchalar yaqin?

— Bilasizmi, milliy jurnalistikamizning zamonaviy jurnalistikaga qanchalar yaqin yoki yaqin emasligini ko'plab tahillilar ko'rsatib turidi. Masalan, biz qay darajada ochiqmiz, ochilda olyapimiz, so'z erkinligi haqida ko'p gapiriladi, unga erishiyaptimi? Shu savollarning javobi vaziyatni oydinlashtiradi.

Bugungi kunda yurtimizda senzura yo'q deyligani bilan ichki senzuramiz saqlanib qolgan. Tabu qo'yilgan mavzular yo'q deb ayta olmaymiz. O'z navbatida sohada rivojlanish ham bor. Shu nuqtai nazardan, milliy jurnalistikamizga "ochilayotgan", zamonaviy jurnalistikaga yaqinlashishga harakat qilayotgan jurnalistikha, deya baho bergan bo'lar edim.

— Bugun jamiyatda jurnalist va blogerning o'rni mustahkammi? Ikk'i-uch yil oldingi shiojat yo'golgandek ko'rinnayaptimi?

— Jurnalist va blogerlarning jamiyatimizda o'rni o'tgan davrdagi nisbatan, buni tanolishsa yoki olishmasa ham, ancha yuqori deb hisoblayman. To'g'ri, ikki-uch yil oldingi vaziyat bilan solishtirganda, ularning faoliagi bir oz susayganek ko'rinyapti. Lekin tanganing ikkinchi tarifi shundaki, bugungi jurnalistikani qiyofasi o'zgaryapti. Ya'ni, hozir naqafti matnlar, balki vizual kontentlarni rivojlanirish ustida ko'proq ishlanyapti. Misol uchun, ilgari mavzuni yoritishda "longread", ya'ni jadval uslubi kam ishlataligan bo'lsa, hozir buning aksi. Demak, biz uslubiy jihatdan o'zgaryapmiz. Qaysidir ma'noda buni sonning o'rniqiga sifat oshishi deyish mumkin.

Men sizning fikringizni ham ma'lum ma'noda qo'llab-quvvatlayman. Milliy blogosfera, bosma matbuotda umumiy faoliyk tushgani rost. Misol uchun, har hafta nashr qilinadigan ayrim gazetalarimiz oyda bir marotoba chiqyapti, ba'zilar umumani yopilish ketish arafasida. Lekin bu bilan soha yoki jurnalistikani taqdiri haqida xulosa qilib bo'lmaydi. O'sha 150 yillik tarixda ham bir maromdagi faoliyat kuzatilmagan. Bugun yaxshi, ertaga yomonroq, kelajakda a'lo bo'lishi mumkin. Jurnalistlar hech vaqt taslim bo'lmagan va doim o'z haq-huquqlarini talab qilgan. Jurnalista yopiq "parda"larni ochadi, undagi haqiqat hammaga ham, har doim ham yoqmasligi mumkin, ammo biz shu sohani tanladikmi, uni oyoqqoq turg'izish uchun astoydi harakat qilishdan to'xtamasligimiz, ichki shiojatiyo qotib qo'ymasligimiz kerak.

Birinchisi savolningiza qaysak, biz bir necha yildan beri kutayotgan muhim hujjat - "Axborot kodeksi" qabul qilinishi arafasidamiz. U sohaga oid 8 ta qonun hujjatini umumlashtiradi va shundan keyin hamkasblarimizning jamiyatdagi o'rni konuniy jihatdan yanada mustahkamlanaadi, degan umiddamani.

— Jurnalistlarni sohadagi yangiliklar bilan tanishirish, malakasini oshirish uchun turli seminar va treninglar o'tkazib kelinadi. Xususan, Siz rahbarlik qilayotgan tashkilot bu borada katta loyihalarga qo'l urmoqda. Ammo seminarlarda ishtirok etgan hamkasblarimizning barchasi ham oлган yangi bilimlarini amaliyotda qo'llay olyaptimi?

— Yangi Media ta'llim markazimiz tashkil etilganiga hali ko'p bo'lgani yo'q. Biz faqat markaziy emas, asosan, viloyat, tuman, chekka

hududlardagi ommaviy axborot vositalari fidoyinarining kasb mahoratini oshirishga ko'mak berishga harakat qilayapmiz. Albatta, turli holatlardan ko'ra yaxshiroq samara bergan. Bu joylarda ishlayotgan OAV vakkilari yoshi yoki jinsiga ham bog'liq masala emas, asosiy omil tinglovchining shaxsiy xususiyatlari va intilishi hisoblanadi. Bu holatni har qanday ta'llim jarayonida ko'rish mumkin. Kimdir tez o'zlashtiradi, kimga dir esa buning uchun vaqt kerak.

Treningda berilayotgan bilim, xususan, sohada ishlatalayotgan yangi uslub va texnologiyalar barcha joyda bir xil qabul qilinishini kutish noo'rin deb o'layman. Boisi yangilkni ishda qo'llash bosqichma-bosqich bo'ladigan jarayon. To'g'ri, tinglovchilarimizning barchasi ham bu imkoniyatdan to'liq foydalanma olmaytangandir, lekin biz harakatni to'xtatmaymiz. Natija mehnati talab qiladi.

— **Bilamizki, tashkilotlardi matbuot kobilari Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan attestatsiyadan o'tkazib turiladi. Balki jurnalistlarni ham shunday sinovlardan o'tkazib turish kerak, nima deb o'ylaysiz?**

— Jurnalistlarni ishga olishdash avval kasb mohorati bo'yicha imtiyon qilish zarar qilmaydi. Lekin bu imtiyonni o'ta markazlashgan shakida, viloyat yoki tuman miqyosida biror mas'ul tashkilotni belgilagan holda o'tkazish kerak deb o'ylamayman. Ayni jarayon tahririyati yoki jurnalistlarning ijodiy uyushmalari sohaning faxriyari tomonidan amalga oshirilsa va unda asosiy e'tibor jurnalistik etikaga qaratilsa, maqsadga muvoqiq bo'lardi.

Xorij tajribasini oladigan bo'lsak, Germaniyada yosh jurnalistlarning kasbi etikasini rivojlanirishga jiddiy e'tibor beriladi. Agar xodim bunga amal qilmasa, u nafaqat o'z tahririyatida ishda olinadi, balki bu davlatdagi boshqa OAV ham ishga yollamay qo'yishi mumkin. Ya'ni, u yerda kasbiy rivojlanish tizimli amalga oshiriladi.

— **Shu kunnarda qaysi nashrlar yoki jurnalistlarning faoliyatini kuzatib boryapsiz?**

— Men barcha gazeta, televide niye, radio va bosqcha media vositalarini kuzatib borishga harakat qilaman. Boisi yaxshi material qayerda berilishidan qat'i nazar, o'z ahamiyatini o'zgartirmaydi. Shu bois men biror tahririyatni alohida belgilay olmayman. Kuzatayotganim markaziy. Masalan, "Zarafshon" gazetasining bosma shaklini doim ham topolmasamda, saytingiz orqali elektron shaklini kuzatib boraman. Agar unda chop etilgan biror dolzarb mavzudagi maqolani ko'rmay qolsam, shogirdlarim tashlab berishadi. Shunday ekan, yaxshi ish va uning muallifi doimo e'tibor markazimda bo'ladi.

— **Bosma nashrlarga mehringiz bo'lakligini yaxshi bilamiz. Nima deb o'ylaysiz, bizda ham ular rivojlangan davlatlardagi singari mavqega erishadimi? Gazetxonikni ommalashtirish uchun nima qilish kerak?**

— Bilasizmi, gazetxonikni tilkash masalasi juda jiddiy mavzu. Bu bo'yicha men qariyb 10 yıldan beri o'z munosabatimi bildirib kelaman. Qator

maqolalar yozdik, televide niye va radiolarda chiqish qilib, bong uryapmiz.

Xorij safarlarda ham bosma nashrlarning holatini o'rganishga harakat qilaman. Shuni afsus bilan aytishim kerakki, nafaqat O'zbekiston, balki rivojlangan xorij davlatlarda ham bosma nashrlarning addadi kamaygan. Masalan, bosma nashrlar beshibi hisoblangan Buyuk Britaniyada bu yilgi saylovlardan keyin gazeta va jurnallarning addadi pasayishi taxmin qilinmoqda. Germaniyalik deputatlar bilan suhabatim davomida barcha murakkabliklarga qaramay gazetalar maqolalar televideniye va saytlar uchun trend mavzularni belgilab berishi, ya'ni asosiy masalalar gazetalar orqali yoritilishi bildirildi.

Shu nuqtai nazardan aytishimiz mumkinki, milliy gazetechiligidan ham bosma urg'uni te-sha tegmagan mavzudagi tahliili maqolalaraga qarashishi kerak. Faqat shu yo'll bilangina ular o'z obro'yini saqlab, jamiyatdagi o'rnni mustahkamlab borishi mumkin.

— **Ko'pchilik OAV xodimlarining kasb bayrami davlat tomonidan e'tirof etilishi ni hazm qila olmaydi. Siz bunga qanday qaraysziz?**

Jurnalistlarning kasb bayramiga hukumat darajasida e'tibor qaratilishi yoki aytaylik, davlat tomonidan OAVning qo'llab-quvvatlanishi, moddiy ko'mak berilishiha qarshi emasman. Lekin jurnalistlar bu e'tiborga tobe bo'lib qolmasligi kerak. Jurnalistikada moliyaviy menejering yaxshi rivojlanypoti va bundan ko'plab tahririyatlar urumiyo foydalamoqda. Gap faqat an'anaviy reklama tushirish amaliyoti haqida emas. Aksariyat gazetalar biznesning qonun bilan ta'qilganmagan boshqa yo'llari orqali ham yaxshigina daromad qilib, o'zlarini moddiy jihatdan ta'minayotganini e'tirof etish kerak.

— **Beruniy Alimovdan yosh jurnalistlarga top 5 maslahat:**

— Yosh jurnalistlarga asosiy maslahatim, ko'proq bilim oling! Sababi professional jurnalist bilan bilimsiz jurnalist o'rtasidagi farq bugun bo'limas, ertaga bilinib qoladi.

Ikkinci maslahatim, kasbga fidoyilik bo'lishi kerak. Masalan, biror qiyin vaziyatda qolinsa, tush-kunliksha tushish, taslim bo'lish kerak emas. Jurnalistikani tabiatib shunday, biz uni tanladikmi, kurashtishdan hech qachon tortin-maslahat va to'xtamaslik lozim.

Uchinchidan, ijodkor bo'ling! Biz boshqagi kasb egalaridan ijodkorligimiz bilan ajralib turamiz. Har qanday muammola, har qanaqa mavzuni olib chiqyapmiz, unga ijodiy yon-dashishimizi, o'z uslubimizga ega ijodkor bo'lishimiz shart.

To'rtinchidan, o'z ustimizda ishlashtan to'xtamasligimiz kerak. Masalan, shifokorlarni olib qarasak, ular yiliga kamida bir marotaba o'qishga borishadi. O'qituvchilar ham malaka oshiradi. Afuski, jurnalistlar bunga jiddiy e'tibor bermayotganini ko'ryapmiz. Shunday ekan, har bir jurnalist yiliga 2-3 marta, onlaysa yoki oflaysi, farqi yo'q, o'z bilimlarni yangilash uchun seminar va treninglarda qat-nashish turishi zarur.

Beshinchini maslahatim, kelsak, meni hayratda goldirayotgan narsa – bu ichki senzurangan haligacha yo'qolmayotgani. Bizning avlod haqiqiy senzurani ham, ichki senzurani ham ko'rdi. Ko'pchilik undan qutila olmayapti. Bizdagi kamchiliklar, aytaylik, ba'zi holatlarda o'z vazifasini to'laqonli bajarishda jasoratning yetishmasligi, ikilikan yoshlarimizda bo'limasligini xohlardim. Ular bizga nisbatan dadilroq, mahoratiroq bo'lishi kerak.

Fursatdan foydalabin, barcha ustozlarimiz, hamkasblarimiz, shogirdlarimizga kasb bayrami murobrik bo'lsin deyman. Qalamizim har doim o'tkir bo'lsin!

— **Sizni ham tabriklaymiz! Samiyyat suhabat uchun rahmat!**

Asqar BAROTOV suhabatlashdi.

**Yigirma
yil avval
bosholangan
nuqtadaman...**

gan, ulug'vor va salobatlari, jismidan baquvvat, qarashlari qirg'ynikidek bo'lsa kerak, deb o'ylardim. Qayda, lapanglagan yurish, yog' bosgan gavda, katta qorin, kamiga esnab ham qo'yarkan orada.

Ko'ngliqoldi mashhur jurnalistdan. Bu o'sha odam bilan birinchi va oxirgi uchrashuv edi. Baribir sohaga kirdim. Qanchadir yil o'tib, ayan jurnalistiklari surishtiruvlarni bosholadim. Bemalol aytma olaman, sohada o'sha uchrashuvda ayt-magan lazzat bor ekan! Har muammoni ildizi bilan o'rganib chiqib e'lon qilaransiz, yelkangizdan tog' ag'dariladi. Kimningdir muammosi ham bo'lsa, undagi quronchiga sizga o'tadi. Joyi kelganida butun qishloq, mahalla ahli duo qilgan vaqtlar bo'ldi. Buning mazasini olgach, qayerda nimadir muhim masalalar ro'y' bersa, eshitgan zahoti, hatto yarim kechasi ham yo'iga chiqadigan bo'lib qoldik. Har qadamda jamiyatga foydangiz tegayotganini his qilasiz. Siz ko'targan kat-ta-kichik muammo yechim topganida o'zingizni osmonlarda ko'rasisiz. Darvoqe, birovga muttabah bo'limay, harom luqmadan uzoq yurib ham shirin hayot kechirish mumkinligini, mehnatga yarash halol rag'batni O'zi berishini ham shu sohada ko'rdim.

Hayot bir tekis emas, taqdir bo'o'rada bir necha marta og'ir sinovlar berdi. Ayan kas-bim, faoliyatim ortidan kelib chiqqan mojarolarga ham yuzlashdim. Ularning yechimini kutib, kunlar oylangsalar ulanaran, bir narsani tushunib qoldim: "Hammaning dardi meniki, mening dardim esa faqat o'zimniki ekan".

Bu o'rada ishni tashlab, 4-5 oy shunchaki yuda yotdim. Qo'llim hech ishga bormadi. Ishlagan kezlarim telefon raqamim taraq-til ketgan emasmi, kuniga bir necha kishi qo'ng'iroq qilib, dardini aytadi. Yordam berolmasligingizini aytasiz va muammodan kuyib-yonib turgan odamdan "nasiba"ingizni olasiz: "O'zimam o'ylovdim, mard jurnalist qolmagan deb", "haqiqat yo'q", "Siz ham qo'rningizmi yoritishga?".

Har qanday qo'ng'iroqqa javob berishga bezib qolmasiz.

Nihoyat, yana ishga chiqdim, amma surishtiruvlarga ham, hatto muammolarini eshitishga ham endi toqat qilolmay qolibman. Yosh qirqdan o'tganida shunday bo'ladimi yoki so'nggi oylarda paydo bo'lgan ortiqcha vazn ta'siridami – yurak bezofta qiladigan bo'lib goldi. Shu sabab og'riqli muammo bilan kimdir kelsa, sekin yoshlarga yo'naltiradigan bo'lib qoldim. Faqat qisqa xabar va yangiliklar qoralashga odatlandim.

Bu o'rada ishni tashlab, 4-5 oy shunchaki yuda yotdim. Qo'llim hech ishga bormadi.

Shunday kunlarning birida ishlayotgan xonamning eshiqiga taqilladi. Ust-boshi biroz uniqsan, o'z o'lguday ozg'in, amma ko'zlari da olov porlagan bir yosh yigitcha kira solib, dadiq gap boshladi:

— Falonchiyev siz bo'lasiszmi? Menga maslahatingiz kerak!

Anvar MUSTAFOQULOV.

Xalq dardi bilan yashashni o'rgandim

Buning uchun ustozlarimdan minnatdorman

"Jurnalist xalqning dardi bilan yashashi kerak. Bizga odamlar ishonadi, doim haqiqatni, o'zing ko'rgan, eshitgan va guvohi bo'lganlaringni yoz, xato qilmaslikka harakat qil".

Besh yil oldin viloyat "Zarafshon" gazetasi tahririyatida ish boshlaganimda ustozlarimdan eshitgan birinchi gapim shu bo'lgan. O'tgan vaqt oralig'da bu dargohda ular bilan yelka-ma-elka ishlab, bu so'zlar ayni haqiqat ekanligini angladim. Ustozlarim ko'magi bilan sohaga kirdim va jurnalista meni xalq dardi bilan yashashga, halol-pok ishslashga o'rgatdi.